

รายงานวิจัยและพัฒนาฉบับสมบูรณ์

โครงการ: การศึกษาทัศนคติของผู้ใช้รถยนต์ส่วนบุคคลเพื่อการประยุกต์ใช้มาตรการควบคุม
ความต้องการเดินทางอย่างยั่งยืน

สัญญาเลขที่ 15/2550

ผู้วิจัย

นายสุรเมศวร์ พิริยะวัฒน์

30 กันยายน 2550

สนับสนุนโดยทุนอุดหนุนการวิจัยและพัฒนา
คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การตรวจสอบทัศนคติของผู้เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลที่มีต่อมาตรการควบคุมความต้องการเดินทาง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติเพื่อหาแนวทางในการทำให้มาตรการควบคุมความต้องการเดินทางรวมถึงมาตรการแก้ไขปัญหารถจราจรอื่นๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ได้รับการยอมรับจากคนในชุมชนและนำไปสู่การประยุกต์ใช้มาตรการเหล่านี้อย่างยั่งยืนในที่สุด มาตรการควบคุมความต้องการเดินทางที่ใช้เป็นกรณีศึกษา ได้แก่ มาตรการเก็บเงินค่าผ่านเข้าใช้ถนน (Road pricing) งานวิจัยนี้ใช้เขตบางรักเป็นพื้นที่ศึกษา การตรวจสอบทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายใช้วิธีสัมภาษณ์ด้วยแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ถูกนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง (Structural Equation Modeling, SEM) ผลการวิเคราะห์พบว่า การรับรู้ประสิทธิภาพของมาตรการ บรรทัดฐานของสังคม และการตระหนักถึงปัญหาในระดับบุคคลเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญต่อการยอมรับมาตรการ โดยการรับรู้ประสิทธิภาพของมาตรการมีอิทธิพลต่อการยอมรับสูงสุด รองลงมาได้แก่บรรทัดฐานของสังคม และการตระหนักถึงปัญหาในระดับบุคคล ตามลำดับ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าผู้เดินทางด้วยรถยนต์ส่วนบุคคลมีแนวโน้มที่จะไม่ให้การยอมรับมาตรการเก็บเงินค่าผ่านเข้าใช้ถนน ขณะที่ผู้มีรถยนต์ไว้ในครอบครองมีแนวโน้มที่จะไม่ให้ความสำคัญกับมาตรการดังกล่าว ผลการวิจัยเสนอว่าสิ่งสำคัญที่จะทำให้มาตรการควบคุมความต้องการเดินทาง อาทิ มาตรการเก็บเงินค่าผ่านเข้าใช้ถนน ฯลฯ และนโยบายสาธารณะอื่นๆ ประสบความสำเร็จในการประยุกต์ใช้นั้น ผู้วางแผนควรให้ความสำคัญกับทัศนคติและการยอมรับของคนในชุมชนต่อมาตรการหรือนโยบายที่จะนำมาประยุกต์ใช้เป็นสำคัญ ทั้งนี้ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นจุดเริ่มต้นที่นำไปสู่ความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของการดำเนินมาตรการของภาครัฐ และการแก้ไขปัญหารถจราจรด้วยมาตรการควบคุมการเดินทางอย่างยั่งยืนในที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research are to investigate the attitudes of private car users toward selected travel demand management (TDM) measures and examine factors that influence those attitudes in order to make TDM measures, car-use reduction scheme, or any public policies meet the achievement of sustainable implementation. Road pricing was selected as case study of TDM measure and Bangruak, a central business district of Bangkok, was employed as the study area. Questionnaire survey was conducted to elicit the attitude and background information from respondents. Data from the survey was analysed by Structural Equation Modeling (SEM) techniques to estimate the effects among relevant variables in theoretical model. The results from the analysis suggested that perceived effectiveness, social norm, and personal problem awareness have significant effects on road pricing acceptability. Among significant variables, perceived effectiveness has the strongest influence on acceptability. The results from background variables imply that private car users tend to not accept the measure and the focused group who occupy cars have tendency to neglect ability of the measure. In conclude, in order to make car-use reduction policies or any public policies meet the achievement of implementation, transport planners should more concern about attitudes and acceptability of participants, private car users. Planners should provide necessary information and effective campaings that make them more recognize about performances of the policies or measures. Besides, the information and campaings should educate the focused group more aware about traffic problem in community, especially, congestion problem, traffic noise, and traffic pollution. The campaing should not only focuse on car users, but also on their closed persons. This strategic plan should be the first step that make car-use reduction policies become more fesible for political point of view and sustainable implementation for releiving traffic problem in community.